Dokumentą elektroniniu parašu pasirašė ROKAS,RUDZINSKAS
Data: 2020-11-27 12:25:57

Žurnalistų etikos inspektoriaus tarnyba
Gedimino pr. 60, Vilnius

Pareiškėjas:
Grant Arthur Gochin
Gimimo data:1963-11-02
Adresas: 10 900 Winnetka ave, Chatsworth, CA 91311
Jungtinės Amerikos Valstijos

Pareiškėjo atstovas (adresas korespondencijai):
Advokatas Rokas Rudzinskas
Adresas: A. Mickevičiaus g. 14-2, LT-08119 Vilnius
tel.: 8 614 88303, el. Paštas: rokas@rlaw.lt

Visuomenės informavimo priemonė:
Viešoji įstaiga „Bernardinai.lt“
Įmonės kodas: 300671187
Adresas: Maironio g. 10, LT-01124 Vilnius
el. Paštas redakcija@bernardinai.lt
administracija@bernardinai.lt

SKUNDAS

Dėl tikrovės neatitinkančios informacijos

2020 m. lapkričio 26 d., Vilnius

2020 m. lapkričio 12 d. tinklapyje www.bernardinai.lt buvo publikuotas Valdo Rakučio interviu pavadinimu “Karo istorikas V. Rakutis: „Istorijai tapus kovos lauku pasirinkimas nekariauti tampa pralaimėjimu“”, nuoroda https://www.bernardinai.lt/karo-istorikas-v-rakutis-istorijai-tapus-kovos-lauku-pasirinkimas-nekariauti-tampa-pralaimejimu/ .

Šioje publikacijoje yra kalbama apie Lietuvos okupaciją, lietuvių dalyvavimą Holokauste, informacinį karą. Be kita ko yra reklamuojama Daliaus Stančiko knyga “Kūju per Lietuvos istoriją”. Karo istoriku prisistatantis Valdas Rakutis atsako į žurnalistės Rasos Baškienės klausimus.

Atsakydamas į žurnalistės klausimą : “**Kaip vertinate** Vilniaus politikų veiksmus, keičiant K. Škirpos gatvės pavadinimą ar **atminimo lentelės Jonui Noreikai-Generolui Vėtrai nuėmimą? Šie asmenys buvo apkaltinti kolaboravimu su naciais**, tuo tarpu Stalino saulės nešėjo kolaboranto P. Cvirkos paminklas tebestovi Vilniaus centre, o vilniečiai savo mokesčiais išlaiko Venclovų namus-muziejų su ekspozicija, skirta švietimo komisarui Antanui Venclovai.”, Valdas Rakutis teigia:

“Man keista, kad Vilniaus miesto valdžios veiksmai nesulaukė atsako iš Lietuvos vyriausybės. Tai yra valstybinio lygmens klausimai. <...> **Kadangi yra išteisinantis LR Aukščiausiojo Teismo sprendimas dėl Jono Noreikos, tai Vilniaus m. savivaldybė negali pati sau prisiimti teismo vaidmens ir vienašališkai organizuoti smurto akcijų.** Tai, kad tokia veikla susilaukė simbolinio pasmerkimo, rodo mūsų valstybės negebėjimą susitvarkyti su tam tikrais savivaldybės ar atskirų asmenų veiksmais. Valstybė turi ginti žmones, kurie daug dėl jos padarė, jeigu jie netapo sąmoningais nusikaltėliais.”

Toliau Valdas Rakutis teigia: “Kalbant apie kolaboravimą galiu pasitelkti tokį klausimą: ar moteris, skalbusi esesininkų marškinius, dalyvavo Holokauste? Lyg ir dalyvavo, bet ar už tai ją galime kaltinti?”

Analizuojant publikuotą tekstą sistemiškai, lingvistiškai ir logiškai, darytina išvada, kad į žurnalistės klausimą - Kaip vertinate atminimo lentos nuėmimą asmeniui, kuris buvo apkaltintas kolaboravimusi su naciais, Valdas Rakutis atsako, kad šis asmuo - Jonas Noreika buvo išteisintas LR Aukščiausiojo teismo sprendimu, bei pasmerkia Vilniaus m. savivaldybę, neva ši persvarsto LR Aukščiausiojo Teismo sprendimą. Šiuo Valdas Rakutis teigia, kad LR Aukščiausias teismas išteisino Joną Noreiką dėl žurnalistės nurodyto kolaboravimosi su naciais. Tokia informacija neatitinka tikrovės.

Sutinkamai su Lietuvos Gyventojų genocido ir rezistencijos centro skelbta pažyma[1] : “Baudžiamosios bylos duomenimis, 1946 m. sausio mėn. J. Noreika kartu su kitais įkūrė Lietuvos tautinę tarybą (toliau – LTT) kaip organizacinį centrą, turėjusį sujungti visas veikiančias pogrindžio organizacijas. LTT žinioje veikė ir Lietuvos ginkluotųjų pajėgų vyriausioji vadovybė (toliau – LGPVV). J. Noreika (slap. Generolas Vėtra) 1946 m. kovo mėn. paskirtas LGPVV vadu (LYA. f. K-1, ap. 58, b. 9792/3, t. 1, l. 149–150). LTT ruošėsi galimo karo atveju organizuoti sukilimą, išleido keliolika direktyvų ir įsakymų liečiančių organizacijos struktūrą. **Pagrindinis LTT tikslas buvo atkurti nepriklausomą, demokratijos pagrindais tvarkomą suverenią Lietuvos valstybę.** J. Noreika baudžiamosios bylos kaltinamojoje išvadoje (LYA, f. K-1, ap. 58, b. 9792/3, t. 4, l. 200–222) bei nuosprendyje (LYA, f. K-1, ap. 58, b. 9792/3, s. b., l. 148–153) nebuvo kaltinamas žmonių žudymu (LYA, f. K-1, ap. 58, b. 9792/3, t. 4, l. 200–222). **Vilniaus garnizono Karo tribunolas Vilniuje 1946 m. lapkričio 20–22 d. pripažino Joną Noreiką kaltu pagal RSFSR BK 58-1 „a“ str.** ir skyrė jam mirties bausmę – sušaudyti, konfiskuojant visą jam priklausiusį turtą”.

Sprendžiant iš pažymos, Jonas Noreika mirties bausme buvo nuteistas pagal RTFSR Baudžiamojo kodekso 58 str 1 d. už Tėvynės išdavimą[2] - t.y. organizuojant pasipriešinimo sovietų valdžiai judėjimą. Jono Noreikos kolaboravimosi su naciais karo tribunolas netyrė, kaltinimų nepareiškė ir sprendimodėl kolaboravimosi su naciais nepriėmė.

Lietuvos TSR Aukščiausiosios Tarybos prezidumas 1989 m. liepos 28 d. priėmė įsaką Nr. XI-3123 “ DĖL ASMENŲ, NUTEISTŲ UŽ KAI KURIAS VEIKAS, REABILITAVIMO”. Šis įsakas buvo patvirtintas 1989 m. rugsėjo 29 d. įstatymu Nr. XI-3243. Įstatymo pirmas punktas skelbė, “Reabilituoti asmenis, nuteistus arba įkalintus neteismine tvarka:

a) **už veikas, numatytas galiojusio Lietuvos TSR teritorijoje RTFSR baudžiamojo kodekso 58 straipsnyje, jeigu jos nesusijusios su** žudynėmis, teroristiniais aktais, plėšikavimu, **talkininkavimu hitlerininkams** vykdytose civilinių žmonių žudynėse”.

Lietuvos Aukščiausiasis Teismas 1991 m. gegužės 27 d. priėmė pažymą Nr. 8-17228, kuria, vadovaudamasis nurodytu įstatymu, reabilitavo Joną Noreiką. Kadangi mirties nuosprendis Jonui Noreikai 1946 m. paskirtas už RTFSR baudžiamojo kodekso 58 str. veiką (Tėvynės išdavimą), o ne už kolaboravimasi su naciais, be to 1989 m. rugsėjo 29 d. įstatymas Nr. XI-3243 nenumatė reabilitavimo galimybės asmenims sovietų valdžios pripažintais kaltais už kolaboravimasi su naciais, teisiškai Jonas Noreika 1991 m. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo buvo reabilituotas dėl sovietų tėvynės išdavimo, ne dėl kolaboravimosi su naciais. T.y. pripažintas nekaltu tiktai dėl sovietų tėvynės išdavimo, RTFSR baudžiamojo kodekso 58 str. veikos padarymo.

Valdo Rakučio atsakymas, kad **“yra išteisinantis LR Aukščiausiojo Teismo sprendimas dėl Jono Noreikos”** į žunalistės teiginį, kad **“Šie asmenys buvo apkaltinti kolaboravimu su naciais”**, yra tikrovės neatitinkanti informacija. Konkretus teiginys nėra nuomonė. Tai yra iškreiptas ir

[1] http://genocid.lt/UserFiles/File/Pazymos/201510_noreika_pazyma01.pdf
[2] https://lt.wikipedia.org/wiki/Rusijos_TFSR_baud%C5%BEiamojo_kodekso_58_straipsnis

melagingas faktų interpretavimas, klaidinantis visuomenę, visuomenės informavimo priemonėje. Nurodytas Valdo Rakučio teiginys yra įstatymo draudžiama dezinformacija ir pažeidžia *Visuomenės informavimo įstatymo 19 str. 2 d.*

Atsižvelgiant į išdėstytą ir vadovaujantis Visuomenės informavimo įstatymo 14 str. 1 d ir 3 d., 19 str. 2 d. , 44 str, 50 str., **gerb. Žurnalistų etikos inspektoriaus prašau:**

Įpareigoti www.bernardinai.lt administraciją publikacijoje "Karo istorikas V. Rakutis: „Istorijai tapus kovos lauku pasirinkimas nekariauti tampa pralaimėjimu"", nuoroda https://www.bernardinai.lt/karo-istorikas-v-rakutis-istorijai-tapus-kovos-lauku-pasirinkimas-nekariauti-tampa-pralaimejimu/ paskelbti tikrovės neatitinkančios informacijos paneigimą arba įpareigoti redaguoti publikacijos tekstą, po teksto **"yra išteisinantis LR Aukščiausiojo Teismo sprendimas dėl Jono Noreikos"** įtraukiant redakcijos pastabą, kad (Lietuvos Aukščiausiasis Teismas 1991 m. gegužės 27 d. pažyma Nr. 8-17228 reabilitavo Joną Noreika tik dėl nusikalstamos veikos padarymo pagal RTFSR baudžiamojo kodekso 58 str. (Tėvynės išdavimas).

PRIDEDAMA:

1. Publikacija Bernardinai.lt - "Karo istorikas V. Rakutis: „Istorijai tapus kovos lauku pasirinkimas nekariauti tampa pralaimėjimu";
2. 1989 LTSR įstatymas dėl asmenų nuteistų už kaikurias veikas reabilitavimo;
3. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 1991 m. gegužės 27 d. pažyma Nr. 8-17228;
4. Atstovavimo sutarties nuorašas

Pagarbiai
Advokatas Rokas Rudzinskas